

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Щербань Тамари Миколаївни щодо відповідності Конституції України (конституційності) пунктів 18, 23 частини першої статті 3, частини першої статті 392, пунктів 2, 3 частини другої статті 395, частини другої статті 424, частини четвертої статті 428 Кримінального процесуального кодексу України

К и ї в
8 липня 2025 року
№ 52-3(I)/2025

Справа № 3-117/2025(231/25)

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Петришина Олександра Віталійовича – головуючого,
Кичуна Віктора Івановича,
Олійник Алли Сергіївни – доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Щербань Тамари Миколаївни щодо відповідності Конституції України (конституційності) пунктів 18, 23 частини першої статті 3, частини першої статті 392, пунктів 2, 3 частини другої статті 395, частини другої статті 424, частини четвертої статті 428 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Олійник А.С. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. До Конституційного Суду України звернулася Щербань Т.М. із клопотанням перевірити на відповідність частині другій статті 24, частині шостій

пунктам 1, 2, 7, 8 частини другої статті 129 Конституції України (конституційність) пункти 18, 23 частини першої статті 3, частину першу статті 392, пункти 2, 3 частини другої статті 395, частину другу статті 424, частину четверту статті 428 Кримінального процесуального кодексу України (далі – Кодекс).

Згідно з частиною першою статті 3 Кодексу терміни, що їх ужито в Кодексі, якщо немає окремих вказівок, мають таке значення: „слідчий суддя – суддя суду першої інстанції, до повноважень якого належить здійснення у порядку, передбаченому цим Кодексом, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні, та у випадку, передбаченому статтею 247 цього Кодексу, – голова чи за його визначенням інший суддя відповідного апеляційного суду. Слідчий суддя (слідчі судді) у суді першої інстанції обирається зборами суддів зі складу суддів цього суду“ (пункт 18); „суддя – голова, заступник голови, суддя Верховного Суду, Вищого антикорупційного суду, апеляційного суду, місцевих загальних судів, які відповідно до Конституції України на професійній основі уповноважені здійснювати правосуддя, а також присяжний“ (пункт 23).

Відповідно до частини першої статті 392 Кодексу „в апеляційному порядку можуть бути оскаржені судові рішення, які були ухвалені судами першої інстанції і не набрали законної сили, а саме:

- 1) вироки, крім випадків, передбачених статтею 394 цього Кодексу;
- 2) ухвали про застосування чи відмову у застосуванні примусових заходів медичного або виховного характеру;
- 3) інші ухвали у випадках, передбачених цим Кодексом“.

Згідно з частиною другою статті 395 Кодексу апеляційна скарга, якщо інше не передбачено Кодексом, може бути подана: „на інші ухвали суду першої інстанції – протягом семи днів з дня її оголошення“ (пункт 2); „на ухвалу слідчого судді – протягом п’яти днів з дня її оголошення“ (пункт 3).

У частині другій статті 424 Кодексу передбачено, що: „ухвали суду першої інстанції після їх перегляду в апеляційному порядку, а також ухвали суду

апеляційної інстанції можуть бути оскаржені в касаційному порядку, якщо вони перешкоджають подальшому кримінальному провадженню, крім випадків, передбачених цим Кодексом. Заперечення проти інших ухвал можуть бути включені до касаційної скарги на судові рішення, ухвалені за наслідками апеляційного провадження“.

Відповідно до частини четвертої статті 428 Кодексу „суд касаційної інстанції не вправі відмовити у відкритті касаційного провадження з підстави, передбаченої пунктом 2 частини першої цієї статті, якщо оскаржується судові рішення, яким згідно з положеннями статті 437 цього Кодексу судом апеляційної інстанції було погіршено становище підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого“.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

У січні 2025 року Щербань Т.М. звернулася із заявою про відвід слідчого судді Константінової К.Е. від розгляду її скарги на постанову слідчого Другого слідчого відділу Територіального управління Державного бюро розслідувань, розташованого у місті Києві, Кравчука М.П. про закриття кримінального провадження від 18 листопада 2024 року.

Печерський районний суд міста Києва ухвалою від 5 лютого 2025 року заяву Щербань Т.М. залишив без задоволення.

Київський апеляційний суд ухвалою від 25 лютого 2025 року відмовив у відкритті провадження за апеляційною скаргою Щербань Т.М. на ухвалу слідчого судді Печерського районного суду міста Києва від 5 лютого 2025 року.

Верховний Суд ухвалою від 20 березня 2025 року відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою Щербань Т.М. на ухвалу слідчого судді Печерського районного суду міста Києва від 5 лютого 2025 року та ухвалу Київського апеляційного суду від 25 лютого 2025 року про відмову у відкритті апеляційного провадження.

Відмовляючи у відкритті касаційного провадження, Верховний Суд керувався тим, що суд апеляційної інстанції дійшов обґрунтованого висновку про те, що ухвала Печерського районного суду міста Києва від 5 лютого 2025 року не підлягає оскарженню в апеляційному порядку, у зв'язку з чим постановив ухвалу про відмову у відкритті апеляційного провадження.

3. Обґрунтовуючи твердження щодо неконституційності оспорюваних приписів Кодексу, суб'єкт права на конституційну скаргу зазначає, що пункт 1 статті 392 Кодексу „не містить безпосередньої вказівки на можливість апеляційного оскарження ухвал суду 1 інстанції про залишення без задоволення заяви про відвід слідчого судді“, що суперечить пунктам 1, 7, 8 частини другої статті 129 Конституції України.

Крім того, Щербань Т.М. стверджує, що оспорювані приписи Кодексу «не дають юридичного визначення „перешкоджання кримінальному провадженню“ щодо можливості касаційного оскарження ухвали суду 1 інстанції про залишення без задоволення заяви про відвід слідчого судді після її перегляду в апеляційному порядку», що призводить до порушення її права на касаційне оскарження судового рішення, передбаченого пунктом 8 частини другої статті 129 Конституції України.

На підтвердження своїх доводів Щербань Т.М. посилається на окремі приписи Конституції України, Кодексу, рішення Конституційного Суду України, постанову Верховного Суду у справі іншої особи, а також на судові рішення у її справі.

4. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України керується таким.

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України

(конституційність) закону України (його окремих приписів), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77); якщо суб'єкт права на конституційну скаргу пропустив строк подання конституційної скарги у зв'язку з тим, що не мав повного тексту судового рішення, він має право висловити у конституційній скарзі клопотання про поновлення пропущеного строку (частина третя статті 77).

4.1. Уперше Щербань Т.М. звернулася з конституційною скаргою до Конституційного Суду України 20 червня 2025 року, яку було зареєстровано в Конституційному Суді України 20 червня 2025 року (вх. № 18/229). Секретаріат Конституційного Суду України листом від 25 червня 2025 року (вих. № 004-018-18/1706) повернув конституційну скаргу суб'єкту права на конституційну скаргу як таку, що за формою не відповідає вимогам Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Повторно Щербань Т.М. звернулася з конституційною скаргою до Конституційного Суду України 25 червня 2025 року, яку було зареєстровано в Конституційному Суді України 25 червня 2025 року (вх. № 18/231).

З огляду на те, що Щербань Т.М. вперше звернулася з конституційною скаргою до Конституційного Суду України в межах тримісячного строку, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України вважає, що вона дотримала вимог пункту 2 частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“ щодо строків звернення із конституційною скаргою.

4.2 У конституційній скарзі суб'єкт права на конституційну скаргу просить визнати неконституційними, зокрема, пункти 18, 23 частини першої статті 3, пункти 2, 3 частини другої статті 395, частину четверту статті 428 Кодексу, проте зазначені приписи Кодексу не застосовані в остаточному судовому рішенні у її справі – ухвалі Верховного Суду від 20 березня 2025 року.

Тому в цій частині конституційна скарга не відповідає вимогам частини першої статті 55, абзацу першому частини першої статті 56 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

4.3 Зі змісту конституційної скарги випливає, що Щербань Т.М. не навела обґрунтування тверджень щодо неконституційності частини першої статті 392, частини другої статті 424 Кодексу, а фактично висловила незгоду із законодавчим регулюванням питання апеляційного та касаційного оскарження ухвали про залишення без задоволення заяви про відвід слідчого судді, що свідчить про недотримання вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Щербань Тамари Миколаївни щодо відповідності

Конституції України (конституційності) пунктів 18, 23 частини першої статті 3, частини першої статті 392, пунктів 2, 3 частини другої статті 395, частини другої статті 424, частини четвертої статті 428 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**